

Årsmelding

2017

**Norsk
Protein**

*ressursvennlig gjennvinning
– trygge produkter*

Nye aktører og ny teknologi

Gjenvinningsbransjen for proteinråstoff både i Norge og i resten av Europa har vært rimelig konservativ. Både struktur, teknologi, ferdigprodukter og markeder har i liten grad endret seg i de siste tiårene. Dette har flere årsaker, men det synes helt klart at alt oppstyret rundt kugalskap på begynnelsen av 90-tallet var med på å bremse utviklingen i bransjen i en årrekke.

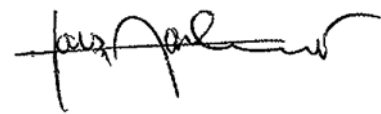
I de senere årene har utviklingen på nytt skutt fart. Innenfor EU har det skjedd en betydelig omstrukturering på eiersiden, nye og mer skånsomme behandlingsmetoder er blitt tatt i bruk, og nye ferdigprodukter og markeder har dukket opp.

I Norge har vi sett den samme utviklingen, men vi ligger nok noen år bak EU. I løpet av 2017 har det imidlertid kommet både nye aktører og helt ny teknologi innenfor den norske gjenvinningsbransjen for proteinråstoff. I løpet av året har to aktører helt uavhengig av hverandre startet byggingen av hver sin fabrikk som skal foredle råstoff fra fjørfe ved hjelp av såkalt enzymatisk hydrolyse.

Ved Nortura sitt anlegg på Hærland er firmaet Bioco, som er eid av Nortura og Felleskjøpet, i ferd med å starte opp sin produksjon. Nærmest samtidig vil firmaet Nutrimar, som er eid av laksegyganten Salmar, starte opp en tilsvarende produksjon på Frøya basert på råstoff fra Norsk Kylling sitt anlegg på Støren. Planen er at produksjonslinjene senere skal flyttes fra Frøya til Norsk Kylling sitt nye anlegg på Orkanger. I første omgang vil de to anleggene til sammen foredle et sted mellom 25 000 og 30 000 tonn råstoff, men kapasiteten vil være betydelig høyere.

Felles for de to nye fabrikkene er at de skal benytte såkalt enzymatisk hydrolyse for å kunne utvinne protein og fett fra råstoffet. Denne metoden har i første rekke blitt benyttet på råstoff fra fisk. Metoden er langt mer skånsom mot proteinene enn den tradisjonelle metoden der det blir brukt varme. Dette gir proteiner med en høyere kvalitet og høyere verdi som blant annet kan brukes i produkter til human konsum. Denne økte verdi på ferdigproduktene gir økt betalingsevne for råstoffet, og derved økt konkurransekraft i råvaremarkedet.

I kjølvannet av denne utviklingen dukker det opp flere spørsmål. Er dette en teknologi som kan benyttes på alle typer råstoff, eller er det fjørferåstoff som egner seg best? Bør et anlegg som benytter denne typen teknologi ligge i direkte tilknytning til et slakteri, eller kan det plasseres slik at det kan betjene flere slakterier? Vil det være lønnsomt i en slik produksjon etter hvert som de «beste» råvarestrømmene er brukt opp? Disse og flere lignende spørsmål må vi i Norsk Protein forsøke å besvare i løpet av den nære framtid samtidig som vi følger spent med på hvorledes det går for Bioco og Nutrimar.



Årsberetning 2017

Om virksomheten

Norsk Protein AS ble etablert i 1997. Virksomheten tar imot proteinråstoff fra slakte- og skjærebedrifter og viderefører råstoff til prosessert animalsk protein (PAP) og fett. Fettet fra ordinært proteinråstoff (kategori 3) blir hovedsakelig solgt til norsk kraftfôrindustri, mens fettet fra risikoråstoff (kategori 1 og 2) blir brukt som energikilde i egne anlegg eller solgt som råstoff til biodieselproduksjon. Kjøttbeinmjølet fra ordinært råstoff blir solgt som gjødsel både i Norge og til utlandet, og som fôr til kjæledyr og pelsdyr. Mjølet fra risikoråstoff blir levert til norsk sementindustri som brensel.

Norsk Protein AS har sitt hovedkontor på Hamar. Fabrikkene i Mosvik, Grødaland og Hamar kat. 3 tar imot ordinært proteinråstoff. Fabrikken på Hamar kat. 1 tar imot risikoråstoff fra slakterier samt kadaver og pelsdyrskrotter. Fabrikken i Balsfjord tar imot alle typer råstoff, og blir derfor definert som et kategori 1 anlegg.

Nortura SA er største eier i Norsk Protein AS. De eier 67 % av aksjene. Videre eier Kjøtt- og Fjørfebransjens Landsforbund 23 % av aksjene, og Daka Denmark AS de siste 10 %.

Fortsatt drift

I årsregnskapet er forutsetningene om fortsatt drift lagt til grunn da det etter styrets oppfatning ikke er forhold som tilsier noe annet.

Resultat og disponeringer

Regnskapet viser et overskudd på kr. 29 502 781 før skatt. Årsresultatet ble på kr. 21 777 116.

Styret foreslår følgende disponering av årsresultatet:

Fond for vurderingsforskjeller	kr.	53 806
Avsatt til utbytte	kr.	13 033 800
Til/fra annen egenkapital	kr.	8 689 510
Sum disponert	kr.	21 777 116

Råvaretilførsler

Norsk Protein AS tok i 2017 i mot 197 836 tonn råstoff. Det er en økning på 5 400 tonn i forhold til 2016. Ser vi på de ulike råvarekategoriene har vi hatt den største økningen på fjørferåstoff og ordinært råstoff. Økningen på fjørferåstoff skyldes i første rekke redusert uttak fra pelsdyrindustrien både i Norge og Danmark, mens økningen på ordinært skyldes i første omklassifisering av SRM materiale til ordinært materiale. Den største reduksjonen i råvaretilførsler har vi hatt på bein. Dette skyldes en kombinasjon av økt uttak av bein til humant forbruk, og noe redusert skjæring av importert storfe. Norsk og dansk pelsdyrindustri er fortsatt de viktigste konkurrentene på råvaresiden.

Drift

I 2017 har arbeidet med å bedre innklimaet og luftkvaliteten ved anlegget på Hamar videreført bl.a. ved bytting av luftvasker og biofiltermasse ved K3 fabrikken. Videre er det lagt ned mye ressurser knyttet til driftsoptimalisering. Foreløpig har arbeidet vært konsentrert om fabrikkene på Hamar og Grødaland. På K1 fabrikken på Hamar er det bl.a. installert en styringsenhet som skal gi en jevnere og mer energieffektiv produksjon.

Marked

Markedene for PAP var i første halvdel av 2017 preget av høy etterspørsel og gode priser. Dette skyldes i første rekke tro på større etterspørsel i det asiatiske markedet når dette ble åpnet for eksport av PAP med drøvtyggerprotein fra 1. juli 2017. Dette viste seg å ikke holde stikk. Tvert imot ble de viktigste asiatiske markedene for denne typen produkter stengt. Dette medførte bl.a. at prisen på mixed PAP ble redusert med over 70 % fra 1. oktober 2017 til 31. desember 2017. Prisene på artsspesifikk PAP ble også noe redusert, men ikke i like stor grad som mixed PAP. Salg til fôr utgjorde i 2017 hele 65 % av kategori 3 mjølet. Dette er en liten reduksjon i forhold til 2016. Salg til petfood er fortsatt den viktigste omsetningskanalen for PAP. I tillegg selges det betydelige kvanta til økologisk gjødsel og til pelsdyrfôr. Det ble i 2017 solgt 21 400 tonn kategori 3 fett. Av dette volumet ble 2 300 tonn eksportert. Av totalt 6 000 tonn kategori 1 fett ble 4 500 tonn solgt som råstoff til biodiesel i Danmark. Prisene på kategori 1 fett har blitt betydelig redusert mot slutten av året, mens prisene på kategori 3 fett har vært stabile.

Investeringer

Totale investeringer utgjorde 29,2 millioner kroner 2017. Det største prosjektet har vært luftrensing på Hamar. Videre er det investert i ny presse på Hamar og ny tørke i Mosvik. Investeringen i Mosvik er en videreføring av prosjektet som ble startet i 2015.

Finansiell stilling og risiko

Den finansielle stillingen i selskapet må betegnes som god. Egenkapitalen i selskapet er på 42,0 %. Etter styrets vurdering gir det framlagte resultatregnskapet og balansen med tilhørende noter fullgod informasjon om driften og selskapets stilling ved årsskiftet. Norsk Protein er i noen grad utsatt for finansiell risiko knyttet til valutakurser og kredittgivning. Dette kan gi både positive og negative økonomiske konsekvenser. På markedssiden er det noe risiko knyttet til råvaremarkedet hvor norsk og dansk pelsdyrindustri har betydelige markedsandeler.

Intern kontroll og kvalitetssikring

Norsk Protein AS er sertifisert i henhold til NS-EN ISO 9001:2000 og NS-EN ISO 14001:2004 standarder. Bedriften ble i 2016 resertifisert i henhold til de samme standardene. Sammen med HACCP – systematikk (risikovurdering) danner dette grunnlaget for arbeidet med kvalitetssikring og forbedring i bedriften.

Ansatte og arbeidsmiljø

Ved utgangen av 2017 var det ansatt 69 personer i Norsk Protein. De har utført til sammen 67 årsverk. Det totale sykefraværet i 2017 har vært på 3,2 % fordelt på 1,7 % korttidsfravær og 1,5 % langtidsfravær. Det har i løpet av året ikke vært arbeidskader som har medført sykefravær. Dette gir en H-verdi på 0. Av de 69 personene var det 7 kvinner og 62 menn. I firmaets ledelse er det 10 menn og ingen kvinner. Det er ikke iverksatt spesielle tiltak for å fremme arbeidet med likestilling, men målsettingen er å innfri de forventninger samfunnet har til dette.

Diskriminering

Diskrimineringslovens formål er å fremme likestilling, sikre like muligheter og rettigheter og å hindre diskriminering på grunn av etnisitet, nasjonal opprinnelse, avstamning, hudfarge, språk, religion og livssyn. Selskapet arbeider aktivt og planmessig for å fremme lovens formål innenfor vår virksomhet. Aktivitetene omfatter blant annet rekruttering, lønns- og arbeidsvilkår, forfremmelse, utviklingsmuligheter og beskyttelse mot trakassering. Virksomheten har som mål å være en arbeidsplass hvor det ikke forekommer diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne. Selskapet arbeider aktivt for å utforme og tilrettelegge de fysiske forholdene slik at virksomhetens ulike funksjoner kan benyttes av flest mulig. For arbeidstakere med nedsatt funksjonsevne foretas det individuell tilrettelegging av arbeidsplass og arbeidsoppgaver.

Ytre miljø og energiforbruk

Norsk Protein AS er en betydelig forbruker av energi. Det totale energiforbruket var i 2017 på 136,8 GWh. Nærmere 65 % av denne energien kommer i dag fra anlegg for forbrenning av restavfall og biomasse. Videre kommer ca. 18 % av energien

fra bioolje (eget fett og fiskeolje), og ca. 9 % fra strøm. Det betyr at ca. 92 % av energien som benyttes er såkalt grønn energi. Utslipp til luft fra anleggene på Grødaland, Hamar og Mosvik blir i dag renset via såkalte biofilter. Dette gir gode resultater. I tillegg har vi ved anlegget på Grødaland installert en såkalt kjemisk luftvasker for å øke renskapasiteten. Utslipp til vann går til kommunale kloaknett. Ved anlegget i Balsfjord blir alt utslipp av vann "brent" i en såkalt oxydiser slik at det her ikke er utslipp til vann i det hele tatt.

Framtidig utvikling

Styret er av den oppfatning at framtidsutsiktene for virksomheten er gode. Kostnadseffektivitet og god råvareutnyttelse er avgjørende for å få tilgang til råstoffkvantum som gir god kapasitetsutnyttelse. Det vil i 2018 bli lagt inn ekstra ressurser for å finne eventuelt nye markedsmuligheter for våre produkter.

Styret takker alle ansatte for god innsats i 2017.

Hamar 5. februar 2018

Kai Linnes
Styreleder

Ove Drange

Ole Reino Tala

Harald Furuseth

Leif Malvin Knutsen

Lars Krause Kjær

Arild Halvorsen

Jan Gunnar Kjoshaug

Lars Aashammer
Adm. dir.

Driftsinntekter og driftskostnader

(Alle tall i NOK 1.000)

	Note	2017	2016
Driftsinntekter			
Salgsinntekt	2	387 303 966	369 553 717
Annen driftsinntekt	2	1 326 261	1 703 706
Sum driftsinntekter		388 630 227	371 257 423
Driftskostnader			
Varekostnad	3	149 165 990	146 083 268
Lønnskostnad	4,5	60 311 212	58 063 744
Avskrivning / nedskrivning på varige driftsmidler	6	29 740 190	31 703 964
Annen driftskostnad		116 662 348	105 891 799
Sum driftskostnader		355 879 740	341 742 776
DRIFTSRESULTAT		32 750 487	29 514 647
FINANSINNTEKTER OG FINANSKOSTNADER			
Inntekt på investering i tilknyttet selskap	4,5,7	816 149	1 126 204
Finansinntekter	1	1 358 452	664 871
Finanskostnader	1	-5 422 307	-2 232 587
NETTO FINANSPOSTER		-3 247 706	-441 512
ORDINÆRT RESULTAT FØR SKATTEKOSTNAD		29 502 781	29 073 134
Skattekostnad på ordinært resultat	12	7 725 665	7 800 215
ÅRSRESULTAT		21 777 116	21 272 919
OVERFØRINGER OG DISPONERINGER:			
Fond for vurderingsforskjeller	13	53 806	-55 428
Avsatt til ordinært utbytte	13	13 033 800	8 509 000
Tilleggsutbytte	13	0	100 000 000
Annen egenkapital	13	8 689 510	-87 180 653
SUM OVERFØRINGER OG DISPONERINGER		21 777 116	21 272 919

Eiendeler

(Alle tall i NOK 1.000)

	Note	2017	2016
ANLEGGSMIDLER			
Immaterielle eiendeler			
Utsatt skattefordel	12	17 424 282	16 627 603
Sum immaterielle eiendeler		17 424 282	16 627 603
Varige driftsmidler			
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	6	80 829 890	89 419 898
Maskiner og anlegg	6	49 316 229	41 080 214
Driftsløsøre, inventar, verktøy, kontorm.	6	4 985 436	5 198 265
Sum varige driftsmidler		135 131 555	135 698 377
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i tilknyttet selskap	7	8 470 123	8 416 317
Andre aksjer og andeler	8	10 950	10 950
Pensjonsmidler	5	1 253 780	1 572 326
Andre langsiktige fordringer	10	1 058 057	1 169 651
Sum finansielle anleggsmidler		10 792 910	11 169 244
SUM ANLEGGSMIDLER		163 348 747	163 495 224
OMLØPSMIDLER			
Varer	3	6 814 673	5 589 878
Sum varer		6 814 673	5 589 878
Fordringer			
Kundefordringer	11	45 297 751	46 212 400
Andre fordringer	11	24 157	1 022
Sum fordringer		45 321 908	46 213 422
Bankinnskudd, kontanter o.l.	9	0	9 283 418
SUM OMLØPSMIDLER		52 136 581	61 086 717
SUM EIENDELER		215 485 328	224 581 941

Egenkapital og gjeld

(Alle tall i NOK 1000)

	Note	2017	2016
EGENKAPITAL			
Innskutt egenkapital			
Aksjekapital	13,14	42 750 000	42 750 000
Sum innskutt egenkapital		42 750 000	42 750 000
Opptjent egenkapital			
Fond for vurderingsforskjeller	13	5 764 976	5 711 170
Annen egenkapital	13	44 047 363	35 357 853
Sum opptjent egenkapital		49 812 339	41 069 023
SUM EGENKAPITAL		92 562 339	83 819 023
GJELD			
Langsiktig gjeld			
Annen langsiktig gjeld	11	28 000 000	72 000 000
Sum langsiktig gjeld		28 000 000	72 000 000
Kortsiktig gjeld			
Gjeld til kredittinstitusjoner		5 455 290	0
Leverandørgjeld	11	32 516 629	27 254 471
Betalbar skatt	12	8 522 344	8 259 990
Skyldig offentlige avgifter		5 347 889	3 652 538
Utbytte	13	13 033 800	8 509 000
Kortsiktig gjeld til konsernselskap		1 980 324	0
Annen kortsiktig gjeld	11	28 066 713	21 086 919
Sum kortsiktig gjeld		94 922 989	68 762 918
SUM GJELD		122 922 989	140 762 918
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		215 485 328	224 581 941

Hamar 5. februar 2018



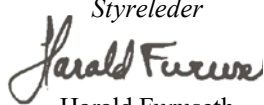
Kai Linnes
Styreleder



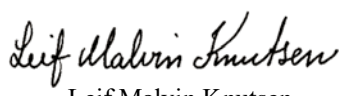
Ove Drange



Ole Reino Tala



Harald Furuseth



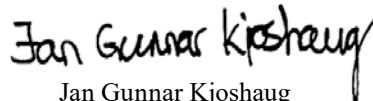
Leif Malvin Knutsen



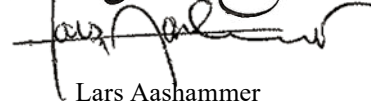
Lars Krause Kjær



Arild Halvorsen



Jan Gunnar Kjoshaug



Lars Aashammer
Adm. dir.

Kontantstrømoppstilling

(Alle tall i NOK 1000)

	2017	2016
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter		
Resultat før skattekostnad	29 502 781	29 073 134
- Periodens betalte skatt	8 259 990	5 364 683
+ Ordinære avskrivninger	29 740 190	31 703 964
+/- Endring i varelager	-1 224 795	2 704 881
+/- Endring i kundefordringer	914 649	-8 811 607
+/- Endring i leverandørgjeld	7 242 482	-3 774 852
+/- Endringer i pensjonsavsetninger	318 546	-440 755
+/- Forskjell mellom resultatført og mottatt utbytte fra TS	-53 806	55 428
+/- Endring i andre tidsavgrensingsposter	8 652 010	-24 298 686
= Nto. kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	66 832 067	20 846 824
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter		
- Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler	29 173 369	29 370 613
= Nto. kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-29 173 369	-29 370 613
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter		
+ Innbet. ved opptak av ny langsiktig gjeld	0	80 000 000
- Utbet. ved nedbetaling av langsiktig gjeld	44 000 000	8 000 000
- Endring i langsiktige fordringer	-111 594	177 136
+/- Netto endring i kassekreditt	5 455 290	0
- Utbetalinger av utbytte	8 509 000	106 000 000
= Nto. kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	-46 942 116	-34 177 136
= Netto endring i kontanter mv	-9 283 418	-42 700 925
+ Beholdning av kontanter 01.01.	9 283 418	51 984 343
= Kontantbeholdning 31.12.	0	9 283 418
Kontantbeholdning mv framkommer slik:		
Kontanter og bankinnskudd pr 31.12.	0	9 283 418
= Beholdning av kontanter mv 31.12.	0	9 283 418

Regnskapsprinsipper og noter

(Alle tall i NOK 1000)

Grunnleggende prinsipper - vurdering og klassifisering - andre forhold

Årsregnskapet består av resultatregnskap, balanse, kontantstrømoppstilling og noteopplysninger og er avlagt i samsvar med regnskapslov, og god regnskapsskikk. Årsregnskapet er basert på de grunnleggendeprinsipper om historisk kost, sammenlignbarhet, fortsatt drift, kongruens og forsiktighet. Transaksjoner regnskapsføres til verdien av vederlaget på transaksjonstidspunktet. Inntekter resultatføres når de er opptjent og kostnader sammenstilles med opptjente inntekter. Regnskapsprinsippene utdypes nedenfor. Eiendeler/gjeld som knytter seg til varekretsløpet og poster som forfaller til betaling innen ett år etter balansedagen, er klassifisert som omløpsmidler/kortsiktig gjeld. Vurdering av omløpsmidler/kortsiktig gjeld skjer til laveste/høyeste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Virkelig verdi er definert som antatt fremtidig salgspris redusert med forventede salgskostnader. Andre eiendeler er klassifisert som anleggsmidler. Vurdering av anleggsmidler skjer til anskaffelseskost. Anleggsmidler som forringes, avskrives. Dersom det finner sted en verdiendring som ikke er forbigående, foretas en nedskrivning av anleggsmidlet. Tilsvarende prinsipper legges normalt til grunn for gjeldsposter.

Regnskapsprinsipper for vesentlige regnskapsposter

Inntektsføringstidspunkt

Inntekt resultatføres når den er opptjent. Inntektsføring skjer følgelig normalt på leveringstidspunktet ved salg av varer og tjenester.

Kostnadsføringstidspunkt / sammenstilling

Utgifter sammenstilles med og kostnadsføres samtidig med de inntekter utgiftene kan henføres til. Utgifter som ikke kan henføres direkte til inntekter, kostnadsføres når de påløper.

Klassifiserings- og vurderingsprinsipper

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler føres i balansen til anskaffelseskost, fratrukket akkumulerte av- og nedskrivninger. Dersom den virkelige verdien av et driftsmiddel er lavere enn bokført verdi, og dette skyldes årsaker som ikke antas å være forbigående, skrives driftsmidlet ned til virkelig verdi. Kostnader forbundet med normalt vedlikehold og reparasjoner blir løpende kostnadsført.

Kostnader ved større utskiftninger og fornyelser som øker driftsmidlenes levetid vesentlig, aktiveres. Et driftsmiddel anses som varig dersom det har en økonomisk levetid på over 3 år, samt en kostpris på over kroner 15.000.

Avskrivninger

Avskrivninger er beregnet lineært over driftsmidlenes økonomiske levetid med utgangspunkt i historisk kostpris.

Leieavtaler

Leieavtaler vurderes som finansiell eller operasjonell leie etter en konkret vurdering av den enkelte avtale. Eiendeler som leies på betingelser som i det vesentlige overfører økonomisk risi-

ko og kontroll til selskapet (finansiell leie), balanseføres som varige driftsmidler og tilhørende leieforpliktelser medtas i balanseposten avsetning for forpliktelse til nåverdien av leiebetalingene. Driftsmiddelet avskrives planmessig, og forpliktelsen reduseres med betalt leie etter fradrag for beregnet rentekostnad.

Behandling av tilknyttede selskap

Med tilknyttede selskap menes selskap der selskapet har en eierandel på 20-50%, hvor investeringen er av langvarig og strategisk karakter og hvor konsernet kan utøve en betydelig innflytelse. Tilknyttede selskap innarbeides etter egenkapitalmetoden.

Selskapets andel av resultatet i et tilknyttet selskap er basert på resultat etter skatt i selskapet med fradrag for eventuelle avskrivninger på merverdier som skyldes at kostpris på eierandelene var høyere enn den ervervede andel av bokført egenkapital. I resultatregnskapet er andel av resultatet i selskapet vist på linjen Inntekt på investering i tilknyttet selskap. I balansen vises eierandeler i selskapet som finansielt anleggsmiddel.

Finansplasseringer

Markedsbaserte aksjer, obligasjoner og andre finansielle instrumenter klassifisert som omløpsmidler vurderes til virkelig verdi i tråd med regnskapslovens § 5-8.

Investeringer i aksjer og andeler, klassifisert som anleggsmidler, vurderes samlet til det laveste av gjennomsnittlig anskaffelseskost og virkelig verdi.

Varelager og varekostnad

Beholdninger av varer vurderes til det laveste av kostpris etter ”først inn - først ut”-prinsippet og antatt salgspris. Kostpris for tilvirkede varer er direkte materialer, direkte lønn samt andel av indirekte tilvirkningskostnader, mens kostpris for innkjøpte varer er anskaffelseskost. Årets varekostnad består av kostpris solgte varer med tillegg av eventuell nedskrivning i samsvar med god regnskapsskikk pr årsslutt.

Fordringer

Fordringer er oppført til pålydende med fradrag for forventede tap.

Pensjonsforpliktelser og pensjonskostnad

Selskapet har pensjonsordninger som gir pensjonister/personer rett til avtalte fremtidige pensjonsytelser, kalt ytelsesplaner. Pensjonsforpliktelser beregnes etter lineær opptjening på basis av forutsetninger om antall opptjeningsår, diskonteringsrente, fremtidig avkastning på pensjonsmidler, fremtidig regulering av lønn, pensjoner og ytelser fra folketrygden og aktuarmessige forutsetninger om dødelighet, frivillig avgang, osv. Pensjonsmidlene vurderes til virkelig verdi. Netto pensjonsforpliktelse består av brutto pensjonsforpliktelse fratrukket virkelig verdi av pensjonsmidler. Netto pensjonsforpliktelser på underfinansierte ordninger er balanseført som langsiktig rentefri gjeld, mens netto pensjonsmidler på overfinansierte ordninger er balanseført som langsiktig rentefri fordring dersom det er sannsynlig at overfinansieringen kan utnyttes.

Netto pensjonskostnad, som er brutto pensjonskostnad fratrukket estimert avkastning på pensjonsmidlene, korrigert for fordelt virkning av endringer i estimater og pensjonsplaner, klassifiseres som ordinær driftskostnad, og er presentert sammen med lønn og andre ytelser. Endringer i estimater føres mot egenkapital fra og med 2015 og ikke som før mot resultat.

Årets innskudd til innskuddsbaserte pensjonsordninger kostnadsføres når de påløper.

Utenlandsk valuta

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til valutakurs på transaksjonstidspunktet. Pengeposter i utenlandsk valuta, som ikke inngår i sikringsforhold, vurderes til dagskurs og eventuelle urealiserte og realiserte gevinster eller tap resultatføres under finansposter.

Utsatt skatt og skattekostnad

Utsatt skatt beregnes på bakgrunn av midlertidige forskjeller

mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier ved utgangen av regnskapsåret. Positive og negative forskjeller vurderes mot hverandre innenfor samme tidsintervall.

Visse poster vurderes likevel særskilt, herunder merverdier ved oppkjøp og pensjonsforpliktelser.

Utsatt skattefordel oppstår dersom en har midlertidige forskjeller som gir opphav til skattemessige fradrag i fremtiden.

Årets skattekostnad består av endringer i utsatt skatt og utsatt skattefordel, sammen med betalbar skatt for inntektsåret korrigert for feil i tidligere års beregninger.

Konsernkonsolidering

Regnskapstallene konsolideres inn i konsernregnskapet for Nortura SA.

Konsernregnskapet til Nortura SA kan lastes ned fra nortura.no, eller fås utlevert ved henvendelse til Nortura SA, Lørenveien 37, 0585 Oslo.

Note 1 - Poster som er slått sammen i regnskapet

Finansinntekter	2017	2016
Renteinntekter fra foretak i samme konsern	0	42 459
Renteinntekter	74 903	126 012
Agio	1 283 550	496 400
Sum finansinntekter	1 358 452	664 871

Finanskostnader	2017	2016
Rentekostnader til foretak i samme konsern	1 470 394	992 286
Rentekostnader	760 755	335 064
Disagio	3 100 042	838 699
Annen finanskostnad	91 117	66 538
Sum finanskostnader	5 422 307	2 232 587

Note 2 - Inntekter / offentlige tilskudd

Pr virksomhetsområde	2017	2016
Eksport	84 453 618	81 393 769
Øvrige områder	192 133 936	179 608 009
Salg til konsernselskap (elimineres i konsernet)	110 716 412	108 551 940
Sum salgsinntekter varer	387 303 966	369 553 717
Sum andre driftsinntekter	1 326 261	1 703 706

Finansielle instrumenter

Selskapet har inngått terminkontrakter om salg av EURO i 2018 for et samlet beløp på 4,2 mill.

Markedsverdien på disse transaksjonene var pr. 31.12.2017 negativ med kr 726.198,-.

Note 3 - Varebeholdning

	2017	2016
Panteemballasje	0	0
Lager av ferdigvarer	6 752 539	5 589 878
Totalt	6 814 673	5 589 878

Note 4 - Personalkostnader

Lønnskostnader	2017	2016
Lønn	44 965 684	42 482 183
Arbeidsgiveravgift	6 238 577	5 588 728
Pensjonskostnader	3 779 370	3 909 791
Innleid arbeidskraft	2 593 499	2 613 779
Andre ytelser	2 734 082	3 469 264
Totalt	60 311 212	58 063 744
Antall årsverk i 2017 ekskl. innleid:	69	

Ytelser til ledende personer

Selskapet har utbetalt kr 224 000 i styrehonorar. Daglig leder har mottatt kr 1 335 279 i lønn og kr 177 303 i andre godtgjørelser i 2017.

Revisor

Revisjonshonoraret for Norsk Protein AS utgjorde kr 60 000. Hele beløpet gjelder ordinært revisjonshonorar, og er ekskl. mva. og andre tjenester fra revisor utgjorde kr 0. Beløpene er ekskl. mva.

Note 5 - Pensjoner

Norsk Protein er pliktig til å ha tjenestepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenestepensjon. Pensjonsordningene tilfredsstiller kravene i denne loven. Norsk Protein endret i 2015 prinsipp for bokføring og beregning av pensjonsforpliktelser fra NRS 6 til IAS 19R.

Ordningene omfatter følgende antall personer pr 31.12.2017:

	Ansatte	Pensjonister
Medlem i pensjonskassen, ytelsesordning	0	16
Innskuddsbasert pensjon	85	0

Pensjonskostnader	2017	2016
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	0	0
Rentekostnad	310 522	315 851
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-347 347	-338 956
Administrasjonskostnader	45 218	45 721
Avskrivning av aktuarmessige gevinster/tap	0	0
Arbeidsgiveravgift	0	0
Årets pensjonskostnad (ytelsesordning)	8 393	22 616
Kostnadsført premie innskuddsordninger	756 210	708 365
Andre pensjonskostnader, herunder AFP premie	3 014 767	3 178 810
Total pensjonskostnad	3 779 370	3 909 791

Pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler	2017	2016
Brutto pensjonsforpliktelse sikret ordning 01.01.	12 189 651	12 875 847
Årets endring sikret ordning	-1 961 189	-686 196
Brutto pensjonsforpliktelse sikret ordning 31.12.	10 228 462	12 189 651
Virkelig verdi pensjonsmidler sikret ordning	11 482 243	13 761 977
Netto pensjonsforpliktelser sikret ordning 31.12.	-1 253 781	-1 572 326
Brutto pensjonsforpliktelse usikret ordning 01.01.	0	0
Årets endring kollektiv usikret ordning	0	0
Brutto pensjonsforpliktelse usikret ordning 31.12.	0	0
Netto pensjonsforpliktelse usikret ordning 31.12.	0	0
Netto pensjonsforpliktelse samlet	-1 253 781	-1 572 326
Ikke resultatført estimatavvik	0	0
Netto balanseført pensjonsforpliktelse 31.12.	-1 253 781	-1 572 326

Endringer i forpliktelsen	2017	2016
Netto pensjonsforpliktelse 01.01.	-1 572 326	-976 475
Resultatført pensjonskostnad, ytelse og AFP	8 394	22 616
Premiebetalinger	-230 028	-463 371
Administrasjonskostnader og estimatavvik	540 180	-155 093
Netto balanseført pensjonsforpliktelse 31.12.	-1 253 781	-1 572 326
Balanseførte pensjonsmidler	1 253 780	1 572 326
Balanseført pensjonsforpliktelse	0	0

Økonomiske forutsetninger	2017	2016
Diskonteringsrente	2,30 %	2,60 %
Regulering av folketrygdens grunnbeløp	2,25 %	2,25 %
Forventet lønnsregulering	2,25 %	2,25 %
Forventet pensjonsøkning	0,00 %	0,00 %
Forventet avkastning på pensjonsmidler	2,30 %	2,60 %

Note 6 - Varige driftsmidler

	Tomter, bygg og annen fast eiendom	Maskiner og anlegg	Driftsløse inventar o.l.	Sum varige driftsmidler
Kostpris 01.01.	233 729 644	305 542 048	22 764 240	562 035 932
+ Tilgang i året	4 931 281	23 525 028	717 060	29 173 369
Kostpris 31.12.	238 660 925	329 067 076	23 481 300	591 209 301
Akk. av-/nedskrivninger 01.01.	144 309 746	264 461 832	17 565 975	426 337 554
+ Årets ordinære avskrivninger	13 521 289	15 289 012	929 889	29 740 190
Akk. avskrivninger 31.12.	157 831 035	279 750 845	18 495 864	456 077 744
Balansført verdi 31.12.	80 829 890	49 316 231	4 985 436	135 131 557
Beregnet økonomisk levetid	5-25 år	3-7 år	3-5 år	

Selskapet benytter lineære avskrivninger for alle varige driftsmidler. Tomter avskrives ikke.

Note 7 - Tilknyttede selskap

Firma	Ansk.	Forr. kontor	Eierandel	Stemmeandel
Miljøfôr Norge AS	1993/2001/2004	Hamar	38 %	38 %
				Pr. 31.12.2017
Anskaffelseskost				1 203 000
Andel EK på kjøpstidspunktet				1 403 000
Goodwill				200 000
Tidligere års avskrivninger på goodwill				-200 000
Tidligere års opparbeidede resultatandel				7 013 317
Inngående balanse				8 416 317
Estimert andel av årets resultat				816 149
Utbytte / konsernbidrag og andre endringer				-762 343
Utgående balanse				8 470 123

Note 8 - Andre aksjer og andeler - Anleggsmidler

	2017	2016
Storfjordsambandet AS	10 350	10 350
Bedriftshelse Nord AS	600	600
Sum andre aksjer / andeler	10 950	10 950

Note 9 - Bankinnskudd

Selskapet har ikke egen bankkonto for skattetrekk, da slike midler er sikret ved bankgaranti

Note 10 - Fordringer med forfall senere enn ett år

Balansført verdi	2017	2016
Andre langsiktige fordringer	864 861	1 169 651
Sum	864 861	1 169 651

Note 11 - Mellomværende med foretak i samme konsern

Fordringer	2017	2016
Kundefordringer	15 685 858	13 395 537
Sum	15 685 858	13 395 537

Gjeld	2017	2016
Annen langsiktig gjeld	15 685 858	13 395 537
Leverandørgjeld	15 685 858	13 395 537
Annen kortsiktig gjeld	0	13 156 547
Sum	55 235 027	14 798 557

Andre selskap i Nortura-konsernet regnes som nærstående parter. Transaksjoner med nærstående parter er basert på markedsverdier.

Gjennomsnittlig rente på lånet fra Nortura SA utgjorde 3,19% i 2017.

Note 12 - Skatt

Midlertidige forskjeller og balanseført utsatt skatt.

	2017	2016
+ Driftsmidler inkl goodwill	-74 648 280	-67 978 561
+ Utestående fordringer	-248 499	-232 008
+ Gevinst- og tapskonto	-2 114 751	-2 643 439
+ Netto pensjonsmidler og innskuddsfond	1 253 780	1 572 326
Sum positive skatteøkende forskjeller	1 253 780	1 572 326
Sum negative skatteøkende forskjeller	77 011 530	70 854 008
Grunnlag for beregning av utsatt skatt / skattefordel	-75 757 750	-69 281 682
Balanseført utsatt skattefordel	17 424 282	16 627 603
Endring i utsatt skatt og utsatt skattefordel	-796 679	

Spesifikasjon av årets skattegrunnlag:	2017
Resultat før skattekostnader	29 502 781
Permanente og andre forskjeller	-469 081
Endring i midlertidige forskjeller	6 476 068
Grunnlag betalbar skatt	35 509 768
Betalbar skatt	8 522 344
Skattekostnad	2017
Betalbar skatt	8 522 344
Endring i utsatt skatt og utsatt skattefordel	-796 679
Sum skattekostnad	7 725 665

Forklaring til hvorfor årets skattekostnad ikke utgjør 24% av resultat før skatt

24% skatt av årets resultat	7 080 667
Permanente forskjeller (24%)	-112 580
Endring i skattesats fra 24% til 23%	757 577
Beregnet skattekostnad	7 725 665

Note 13 - Egenkapital

	Aksje-kapital	Fond for vurderingsforskjeller	Annen egenkapital	Sum
Egenkap 01.01.	42 750 000	5 711 170	35 357 853	83 819 023
Årsresultat 2017		53 806	21 723 310	21 723 310
Tilleggsutbytte			0	0
Avsatt utbytte			-13 033 800	-13 033 800
Egenkap 31.12.	42 750 000	5 764 976	44 047 363	92 562 339
Egenkap 31.12.	42 750 000	5 711 170	35 357 853	83 819 023

Note 14 - Aksjekapital og aksjonærinformasjon

Aksjekapitalen består av:	Antall	Pålydende	Bokført
Aksjer	171 000	250	42 750 000
Sum	171 000		42 750 000

Aksjonærer pr 31.12.2017:	Aksjer	Eierandel	Stemmeandel
Nortura SA	114 570	67 %	67 %
Kjøtt- og Fjørfebransjens Landsforbund	39 330	23 %	23 %
Daka Denmark A/S	17 100	10 %	10 %
Totalt antall aksjer	171 000	100 %	100 %

Uavhengig revisors beretning

Til generalforsamlingen i Norsk Protein AS

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Norsk Protein AS' årsregnskap som består av balanse per 31. desember 2017, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2017, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Annen informasjon

Ledelsen er ansvarlig for annen informasjon. Annen informasjon består av årsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke annen informasjon, og vi attesterer ikke den andre informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese annen informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom annen informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den andre informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik internkontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav


Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Oslo, 5. februar 2018
BDO AS


Norunn Byrkjeland
Statsautorisert revisor

HMS-rapport Norsk Protein AS 2017

HMS, miljø og energipolitikk

Norsk Protein AS skal være det naturlige valget for norske slakterier og skjærebedrifter ved levering av proteinråstoff. Vi skal mota og behandle proteinråstoffet på en miljøvennlig, energieffektiv og sikker måte og omdanne det til kjøttbeinmel, animalsk fett og bioolje.

For å oppnå dette vil Norsk Protein AS:

- Fokusere på mattrygghet i alle ledd av produksjonen
- Arbeide kontinuerlig for å redusere utslipp til luft og vann
- Arbeide for å redusere energi- og vannforbruket
- Med jevne mellomrom å vurdere at vi minst oppfyller lover, myndighetskrav og egne krav
- Sikre arbeidsmiljøet og tilrettelegge for ansatte og andre berørte
- Arbeide for at vi ikke skal sjenere naboer
- Vurdere miljøaspektet ved innkjøp
- Vurdere innkjøp av maskiner og utstyr mht energiytelser
- Gjøre alle medarbeidere kjent med politikken og målene

ISO og HACCP

Norsk Protein er sertifisert etter NS-EN ISO 14001:2004 og NS-EN ISO 9001:2008. Dette gjelder alle avdelingene. Sertifisering betyr kontinuerlig fokus på miljø og kvalitet og forbedringer i hele produksjonsprosessen. Det gjennomføres årlig revisjoner av risikoanalyser innen mattrygghet (HACCP).

Vi har implementert energiledelse etter mal fra NS-EN ISO 50001:2011, dette er tatt inn i vårt styringssystem men er ikke sertifisert.

Viktige HMS- og miljøforhold

Utslipp til luft går fra Mosvik, Hamar via biofilter. På Grødaland benyttes biofilter og kjemisk skrubber.

Ved anlegget i Balsfjord blir utslipp til vann og luft termisk oksidert (oxydiser). Bedriften har ikke utslipp til vann.

Utslipp til vann i Mosvik går via sykloner og fettavskiller direkte til resipient (Skarnsundet).

Fra anleggene på Hamar og Grødaland er utslippene tilknyttet kommunale biologiske renseanlegg.

Utslipp til luft og vann er regulert gjennom utsleppstillatelser gitt av Fylkesmannens Miljøvernavdeling, og lokale påslippsavtaler med kommune og rensestasjon.

Miljø og energimål:

Norsk Protein as arbeider kontinuerlig med tiltak for å forbedre energiforbruk og vannforbruk. Dette er to parameter som forteller oss hvor effektivt anleggene driftes.

Begge parameterne måles mot tonn råvarer og i nøkkeltall tabellen vises Norsk Protein sine overordna mål for 2017.



Luftvasker for IK-gasser på Hamar.

HMS-regnskap og mål

ENERGI OG VATN

Nøkkeltall	2016	Mål 2017	2017	Mål 2018
Råvarer (tonn)	192537		197836	
Vannforbruk tot. 1000m3	132		93,3	
Vannforbruk m3/ tonn råvare	0,69	0,60	0,48	0,45
Energi totalforbruk (GWh)	137,2		143,3	
Energiforbruk kWh pr tonn råvare	712,6	700	724	680
Strømforbruk (GWh)	11,8		12,0	
Energi fra fjernvarme (GWh)	94,6		94,8	
Fyringsolje (GWh)	0,16		0,65	
Bioolje (GWh)	21,73		24,4	
Gass (GWh)	8,9		11,4	

Kommentar:

Bedriftens totale energiforbruk var i 2017 på 143,3 GWh. Av dette utgjorde vannkraft, fjernvarme og bioolje 131,2 GWh, eller man kan si at av bedriftens totale energiforbruk, var 92 % fornybar energi.

Målet for det samla vannforbruket i Norsk Protein as ble nådd.

Ved anlegget i Grødaland har kommunens måler vist seg å ikke måle riktig mengde vanninntak. Dette er grunnen til at

vannforbruket ved anlegget har vært unormalt høyt. Dette er nå korrigert.

Målet for det samla energiforbruket ble ikke nådd.

Det er fortsatt energiforbruket ved kategori 1 anleggene som trekker snittet opp. Vi forventet at energiforbruket ved kategori 1 anlegget på Hamar skulle reduseres i løpet av 2017, det klarte vi ikke å oppnå.

UTSLIPP

ÅR →	2015	2016	2017
KOF (tonn)	874	905,1	976,6
Fett (tonn)	8,5	5,2	4,3
Suspendert stoff (tonn)	61,9	67,28	74,5

Det har vært en liten økning i utslipp av KOF og suspendert stoff, dette må sees i sammenheng med økte råvaremengder. Utslipp av fett har blitt redusert med nesten 40%.

Til luft

CO ₂	2016		2017	
	Mengde energi tonn	Tonn CO ₂	Mengde energi tonn	Tonn CO ₂
Gass	689,9	1925	881	2458
Lettolje	15,3	42,6	60	167
Bioolje*	2478,4	6912	2786	7770
Sum		1967,6		

Bedriften har hatt en økning i utslipp av CO₂ fra fossilt brensel.

CO₂ Transport

2016			2017		
Antall kjørte km	Liter diesel	Tonn CO ₂	Antall kjørte km	Liter diesel	Tonn CO ₂
5 933 000	2 159 378	6012	4 613 343	1 898 573	4675

Av tabellen kan man se at vi har hatt en nedgang i antall kjørte Km til tross for en økning i råvaremengde. Dette kan skyldes omlegging og effektivisering av inntransport. Utslipet av CO₂ er også redusert fra 2016. CO₂ utslipp fra transport er beregnet etter kjørt km. Forbruket av diesel er ikke med i beregningen.

Sykefravær

	2015	2016	2017	Mål 2018
Sykefravær totalt	6,9 %	4,5 %	3,2 %	3,0 %
Sykefravær korttid	2,1 %	2,0 %	1,8 %	
Sykefravær langtid	4,8 %	2,5 %	1,5 %	

H-verdi = 0

I 2017 er det ikke registrert skader som medførte fraværsdager.

Sykefraværet endte på 3,2 % i år.

Korttidsfraværet er på 1,8 %. Av dette er 0,8 % egenmeldinger.

Langtidsfraværet endte på 1,5 %.

Gjennomførte tiltak 2017 og planlagte tiltak 2018

Grødaland:

2017:

- Mål for 2017 var å øke tonn pr driftstime til 7,7 tonn pr driftstime ved å endre skiftplaner og å øke prosessforståelse. Målet ble nådd, anlegget klarte 9,6 tonn pr driftstime.
- Vannforbruk skulle reduseres til 0,7 m³/ tonn råvare i løpet av 2017. Målet ble nådd.
- Målet for 2017 er et energiforbruk på 620 kWh/ tonn råvare. Dette skal oppnås ved økt tonn pr driftstime, samt nåtidsmåling og energiledelse. Målet ble ikke nådd.

2018:

- Målsetting på øke tonn pr driftstime fra 9,6 til 10.
- Målsetting å redusere energiforbruket < 700 kWh. Dette skal gjøres ved endringer på kondensatsystemet, med gjenvinning av flash-damp.

Hamar:

2017:

- Forsøk med spillvanns-dekanter ble gjennomført på K, for å redusere energiforbruket. Resultatet ble ikke helt som forventet.
- Installerte IK-gass skrubber som forbehandling av ikke kondenserbare gasser fra K3 og K1.
- Ny biofiltermasse og ny luftvasker K3 ble installert sommeren 2017.

2018:

- I samarbeid med HIAS skal det gjennomføres forsøk på for-rensing av avløpsvann fra både K1 og K3. Dette sees i sammenheng med den allerede installerte spillvanns-dekanteren.
- Etter godkjenning fra Mattilsynet skal K1 på Hamar gå over til produksjon etter metode 4. Dette vil medføre større driftssikkerhet og mindre brekkasje spesielt i sommerhalvåret.

Balsfjord:

2017:

- Hovedmål for 2017 var å øke tonn per driftstime til 3,5 tonn per time, og å holde energiforbruket under 1100 kWh/ tonn råvare.
- Målet om tonn per time ble ikke nådd. Vi lå godt an før vi fikk driftsproblemer med kjelen utover høstsesongen. Resultatet ble 3,13 tonn per driftstime ned fra 3,40 i 2016.
- Resultatet for energi ble nådd med 1072 kWh per tonn råvarer.
- Mindre fett i melet. Tiltaket var optimalisere drifta av pressa, Målet er et snitt under 12% fett i melet. Resultatet ble ca 13%. Pressa skal overhales i 2018.

2018:

- Holde oss under 1100 kWh per driftstime.
- Øke tonn per driftstime til over 3,5 tonn. Dette skal gjøres ved; mindre kjøring av kjele for å holde varme på fettanker. Se på muligheten for å legge om til LNG som energikilde. Da dette vil øke effektiviteten betraktelig med betydelig mindre produksjons stanser i sesong pga kjelefeiling.
- Vurdere omlegging til metode 4 som vil gi en mer skånsom behandling av råvarene samt redusere energiforbruket.

Mosvik:

2017:

- Energimålet på 600 kWh/tonn ble ikke nådd, men ble redusert fra 611 til 608 kWh/tonn.
- Installasjon av ny tørke, med transportskruer, buffersilo og metallutskiller ble utsatt til 2018.02.12
- To lagertanker for fett ble byttet ut.

2018:

- Jobbe fortsatt mot energi mål på 600 kwh/tonn (2017 - 608 kwh/t). Vi regner med å nå dette målet når vi får installert den nye tørka som er mer energivennlig.
- Det vil bli noe arbeid med å konsolidere driften av anlegget med det nye utstyret.
- Det skal installeres en slamskrue i forbindelse med flytting av fasetanken. Dette for å redusere utslipp av tørrstoff.

Tabeller

Tabell 1, tonn råvarer

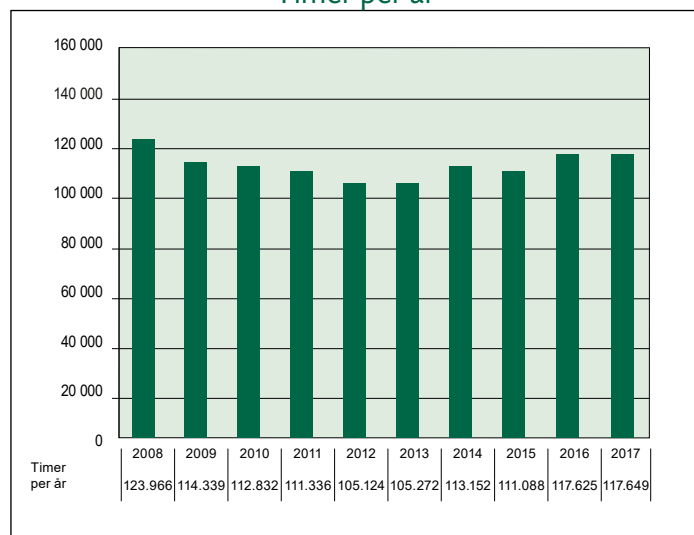
Årstall	Ordinære råvarer	Bein	Blod	Fjørfe	SRM	Kadaver	Pels	Fisk	Sum
2008	65.210	31.230	14.650	24.970	28.400	13.200	3.605		181.265
2009	63.141	30.245	13.843	19.974	26.095	14.354	2.913	4.692	175.257
2010	61.094	31.588	13.986	24.633	27.412	15.939	2.379	7.940	184.971
2011	57.378	29.158	13.821	23.483	26.388	16.295	2.561	5.068	174.152
2012	49.836	29.645	14.438	26.711	21.052	15.716	2.604	1.135	161.137
2013	54.014	26.498	12.422	32.245	20.855	17.808	3.022		166.864
2014	66.259	24.751	10.858	29.172	23.579	18.774	3.310		176.703
2015	69.850	28.555	13.467	18.870	21.668	19.660	3.537		175.607
2016	72.836	32.465	15.327	30.428	19.195	19.079	3.137		192.467
2017	77.922	28.078	16.388	34.581	18.865	19.790	2.207		197.831

Tabell 2. Tonn råstoff per time

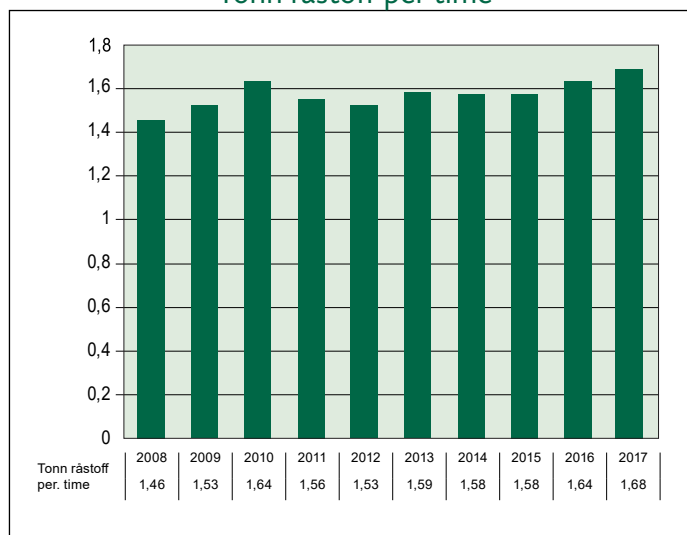
Årstall	Timer per år	Tonn råstoff per time
2008	123.966	1,46
2009	114.339	1,53
2010	112.832	1,64
2011	111.336	1,56
2012	105.124	1,53

Årstall	Timer per år	Tonn råstoff per time
2013	105.272	1,59
2014	113.152	1,58
2015	111.088	1,58
2016	117.625	1,64
2017	117.649	1,68

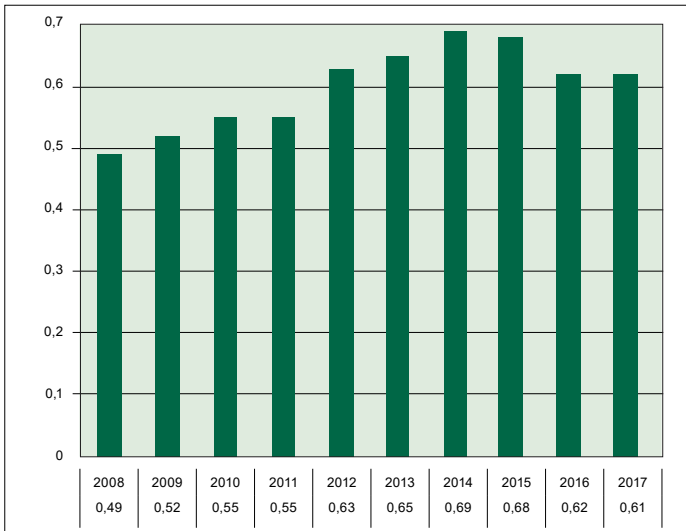
Timer per år



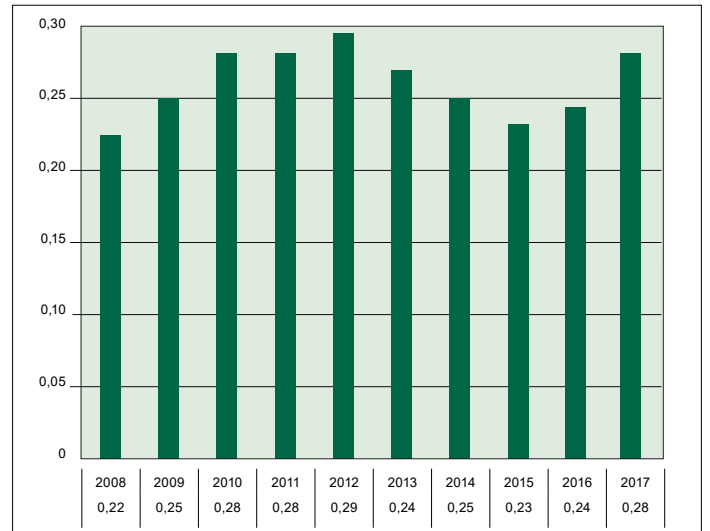
Tonn råstoff per time



Transport inn



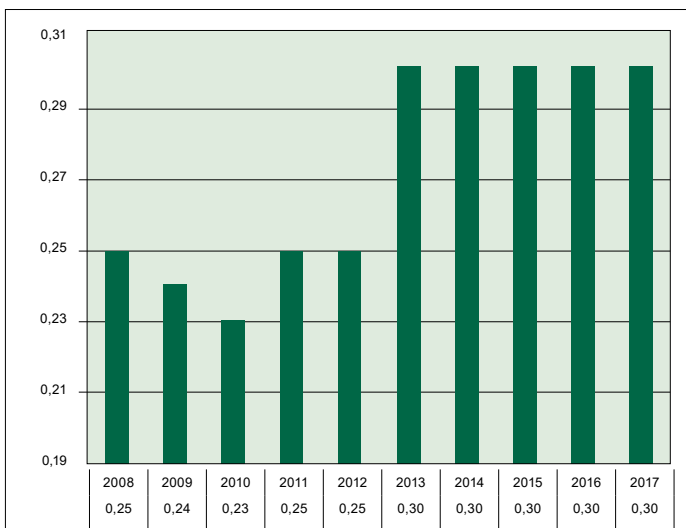
Energi



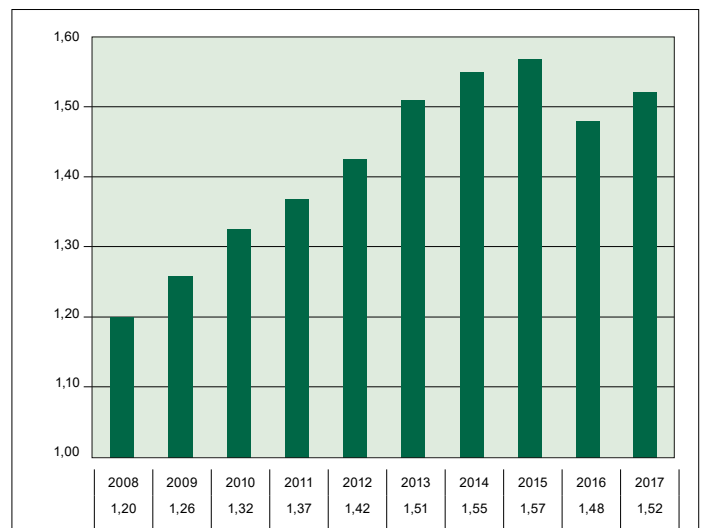
Tabell 3, kostnader per kilo råvare

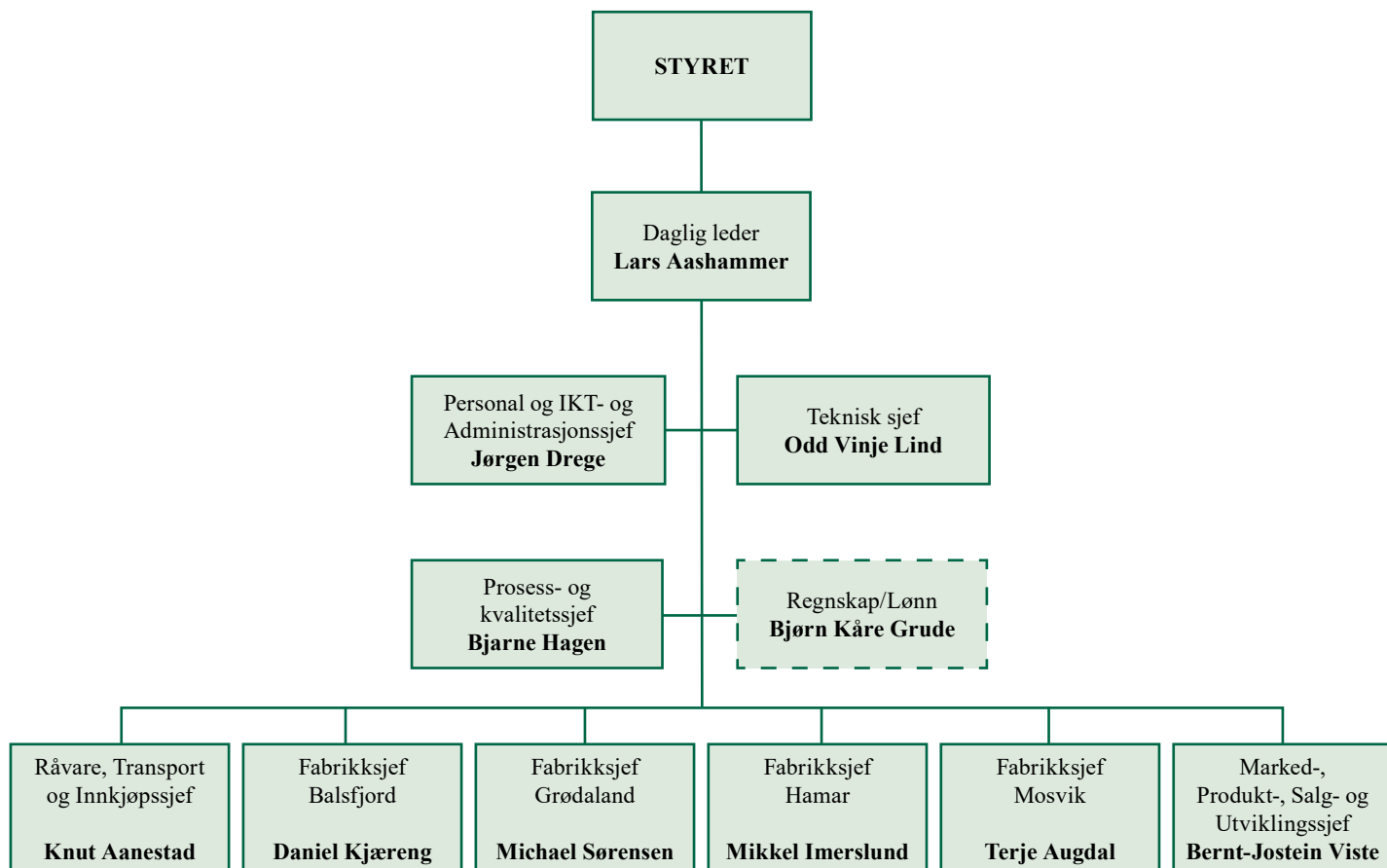
Årstall	Transport, inn	Transport, ut	Energi	Personal	Sum driftskost
2008	0,49	0,03	0,22	0,25	1,20
2009	0,52	0,01	0,25	0,24	1,26
2010	0,55	0,01	0,28	0,23	1,32
2011	0,55	0,01	0,28	0,25	1,37
2012	0,63	0,01	0,29	0,25	1,42
2013	0,65	0,02	0,24	0,30	1,51
2014	0,69	0,02	0,25	0,30	1,55
2015	0,68	0,02	0,23	0,30	1,57
2016	0,62	0,02	0,24	0,30	1,48
2017	0,61	0,01	0,28	0,30	1,52

Personal



Sum driftskostnad





Styret, venstre rekke: Lars Aashammer, Leif Malvin Knutsen, Ove Drange, Lars Krause Kjær og Kai Linnæs.
Høyre rekke Harald Furuset, Ole Reino Tala, Jan Gunnar Kjoshaug og Arild Halvorsen.

Administrasjon

Daglig leder	Lars Aashammer	91 39 19 77
Prosess- og kvalitetssjef	Bjarne Hagen	74 40 52 85 / 95 24 56 52
Råvare- og innkjøpssjef	Knut Aanested	95 22 69 98
Markeds- og utviklingssjef	Bernt-Jostein Viste	90 64 42 02
Teknisk sjef	Odd Vinje Lind	91 61 96 59
Personal- og IKT sjef	Jørgen Drege	91 73 93 44
Fabrikkssjef Balsfjord	Daniel Kjæreng	77 72 78 00 / 91 72 47 92
Fabrikkssjef Mosvik	Terje Augdal	74 06 45 82 / 95 07 71 81
Fabrikkssjef Hamar	Mikkel Imerslund	91 39 72 37
Fabrikkssjef Grødal	Michael Sørensen	51 43 24 63/41 66 66 93



Ledergruppa fra venstre: Knut Aanestad, Daniel Kjæreng, Odd Vinje Lind, Mikkel Imerslund, Bernt Jostein Viste, Lars Aashammer, Bjarne Hagen, Terje Augdal, Jørgen Drege og Michael Sørensen.



Utsikt fra verdens nordligste destruksjonsanlegg i Balsfjord.



Norsk Protein

*ressursvennlig gjenvinning
– trygge produkter*

Nye fettanker i Mosvik.



Norsk Protein

*ressursvennlig gjennvinning
– trygge produkter*